

2/2008

KNIŽNÍ ZNAČKA

SPOLEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

NAŠI LETOŠNÍ JUBILANTI II. část

LADISLAV HODNÝ,



Ladislav Hodný, kresba, 1993

Svobody, Karla Langera a Jaroslava Lukeše, jimž dodnes vděčí za kultivaci názorů na výtvarné dění. Po návratu domů – přes krátkou činnost v propagaci – už samostatnému vývoji nestálo nic v cestě.

K úctě ke knize jej přivedli rodiče (a přirozeně rukodělná zručnost) a ke knize také navždy přilnul. Také maloval, čemuž otec nebyl nakloněn z obavy (i přes

narozený 14. února 1943, patří k onomu velkému překvapení z nepoddajné generace, která v nelehké době po první polovině sedmdesátých let přemohla nástrahy výtvarné scény díky svému profesnímu naturelu v dostupných sférách užitého a volného umění a houževnatou seberealizací přesáhla uměle vymezené kompendium existence. I on se uměl odrazit od obecné rezignace na někdejší věhlas strůjců činorodého jihu a ukázat svou vpravdě mladou, dravou podstatu. K řemeslu byl přiveden otcem Ladislavem Hodným v knihvazačské dílničce v mansardě domu v Týně nad Vltavou; u něho se také vyučil (1954-1957), což režim nepřipouštěl. Učňovské roky strávil v knihařské škole v Novém Jičíně (1958-1961), posléze studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně (1961-1965) u Jindřicha

uklidňující návštěvu Jiřího Kotalíka), aby se od řemesla příliš nevzdaloval. Nicméně ho lákal život mezi výtvarníky a k otcově spokojenosti s nimi vystavoval jen ukázky ze své knihařské dílny. Později (1991-2007) si tuto absenci vynahradil nejen účastí v malířském plenéru, ale i na osobních výstavách, v nichž obrazy převládly; sám pak z obrazů čerpal nápady pro vazbu knih, za nimiž chodit jinam nemusel. Tak si vytrvalým úsilím budoval jakési předpolí k průniku do jiných disciplín. Výtvarníci jej mezi sebe zvali a po první samostatné výstavě v Praze a po úspěšných zkušenostech z ciziny (1973-1979) nebyl už pouze trpěným knihvazačským prezentem vedle veleředl tzv. vysokého umění. Mimo jiné to dokazovalo rovnoprávné členství ve Společenství českých knihařů, ve Spolku českých bibliofilů, ve Spolku sběratelů a přátel exlibris, ve Svazu českých výtvarných umělců a nakonec v Asociaci jihočeských výtvarníků a v pražské Jednotě umělců výtvarných. Přijal členství v Designer Bookbinders v Londýně, přednášel v Dallasu a v období let 1994 až 1999 u nás vedl oddělení knižní vazby na Soukromé mistrovské škole uměleckého designu.

V čem tedy spočívá směřování Ladislava Hodného k osobitému projevu v knihařském umění při tvorbě krásné knihy? Když viděl kolem sebe hanebnou tvář komerce v industriální produkci, vylučující princip unikátu, trval tím více na nutnosti zachovat věrnost rodinné tradici; ne každý s ním souhlasil – ať konzervativec, který jen vzdoruje, nebo vše odmítající estét. Do takového zápasu vnesl syntézu z toho, co uměl: obhájit záměr před zadavatelem a dát vazbě knihy to, co materiál žádá: strukturu papíru, plátna, tkaniny a jejich barevnost, výběr fólie z přírodních potahů pro knižní blok – a nezapomenout na ořízku, posazení předsádky, ilustraci, sazbu, slepotisk a kresbu k ražbě. To představovalo také dovednost ručního šití na vahadle, bronzování na zlatícím lisu, přípravu hřbetu a modelování jeho vazů – dokončovací práce vůbec. To u něho vyzvedával Emil Minář, poté František Dvořák. Také je tu i schopnost moderní aplikace: L. Hodný vymýšlel způsob pospojování škrabaného polopergamenu s knihařským plátnem nebo umělinou s užítím navíc třeba akrylové pasty na povrchu; jindy asambláž z intarzie, skla v reliéfní formě



Ladislav Hodný, S1, 1982

s dalšími hotovými neknihařskými prvky apod. Tak vznikaly vazby překladových textů, např. Ovidiových Příběhů Orfeových, Villonovy poezie, z knih poezie věnované E. A. Poeovi, Pouti krkonošské K. H. Máchy, Dvanácti odstavců z Víta Obrtela a Bráně ticha Aleše Nevečeřala. Sám Ladislav Hodný, rád muzicírující u klavíru, má k hudbě blízko (poslední cykly obrazů) a tak se zrodily vazby: Píšťala

Panova Jaroslava Vrchlického, Fryderyk a Marianna Kamila Bednáře, esej Můj Chopin Františka Raucha.

Za života otce dbal na to, aby spolu někdy alespoň vystavovali – stalo se v Českých Budějovicích (1977), v pražské Galerii D (1990) a v Prostějově posmrtně (Duha, 2003). Ke svému vystavovanému souboru knih si přizvával také malíře – Jiřího Müllera, Rudolfa Riedlbaucha, Jana Kanyzu; sochaře – Bohumila Dobiáše, Otu Sukupa, Jiřího Kryštůvka nebo glyptičku Evu Mrákovou. Samostatně často i sám sebe uváděl doma a v zahraničí – nespočetně; naposledy letos v rodišti v Městské galerii U Zlatého slunce. Ve svém oboru se pravidelně účastnil skupinových vystoupení (Třebíč K 66); obesílal Trienále umělecké knižní vazby, odkud si odvezl i ocenění, např. z Karlových Varů Cenu Karla Šilinger (1979), z Brna Čestné uznání (1981) a z Kroměříže Cenu Lyry Pragensis (1989) – vždyť byl jeden čas jejím subskripčním knihařem. S kolegy knihaři vystavoval v Brandýse, Nymburce, Havlíčkově Brodě, Prostějově a Lokti (tam i v jednom z malířských plenérů).

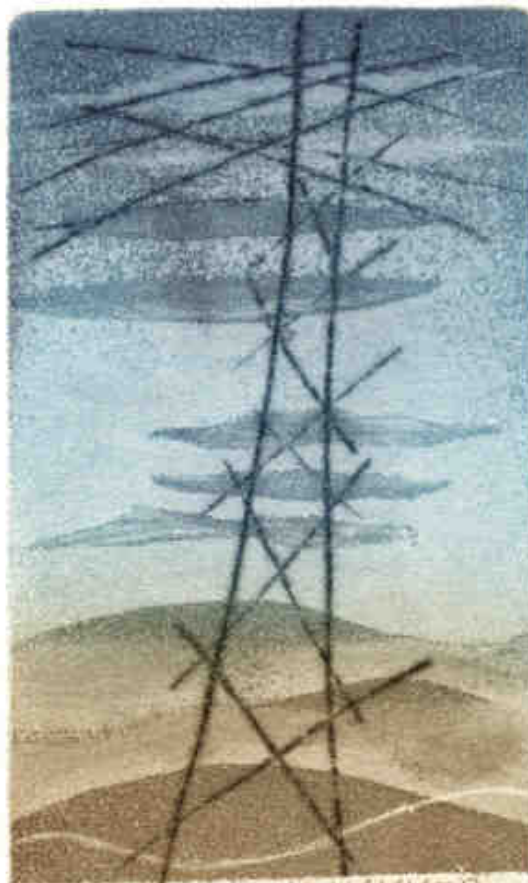
Dnes, přijdou-li přátelé, najdou Ladislava Hodného – i po zničujících záplavách vltavotýnského nábřeží (2002) - jako vždy vitálně dovádivého v ateliéru, s patrónující manželkou a spolu se syny Lukášem a Ladislavem – jeho žáky a pokračovateli.

Nevynechával soutěže a sjezdy v Chrudimi: k tvorbě exlibris dospěl logicky, protože se symboly a znaky stále pracoval, bylo pro něj radostí stylizovat autogram obrazný a tištěný, představující ireální arcidílko známé z replik na novoročenku.

Miroslav Kudrna

BLANKA VOTAVOVÁ

Letošní oslavenkyně je osobností prokazující silou své tvořivé invence a poutí životem mezi dvěma metropolemi – Prahou a Bratislavou to, že neopomenula žádnou z možností ke zveřejnění svých prací z každého nového stádia v úsilí o uplatnění nikoliv bezvýznamné zvěsti o dobrém díle. Svědčí o tom několikrát výstavy Blanky Votavové, např. v bratislavském Pálffiho paláci v roce 2003 s názvem Cesty do ticha, v síni Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové (2007), tak zastoupení signatury jejího jména pod fasetou leptů, suchých jehel či barevných akvatint při tvorbě exlibris a v dovedně koncipovaných bibliofilských titulech. Umělkyně nemohla chybět v pravidelných výstavách kolegů Hollaristů v Jihlavě, ve Slavkově, v Praze, v Liberci, v Mostě, v Bystřici pod Hostýnem, v Panenské Týnici a v Bratislavě a stejně tak na výstavách Spolku grafikov a Spolku exlibristov



Blanka Votavová, C3+C5, 2004

na Slovensku. Ovšemže stála u zrodu dosavadních prezentací slovenské grafiky v Galerii Hollar. Nebylo to naposledy, kdy jsme na letošní lednové výstavě v Hollaru obdivovali grafické práce těch, kteří chtě nechtě sebou nesou okrouhlé výročí z kalendáře a nás pozvou, aby dali klíč k osobní bilanci a nikoliv jen na podívání. Zde ještě jednou s upřesněním smyslu variací na své pohroužení v pramen velkého tématu, vypovídajícího o střetu věčného s pomíjejícím (Úsvit I a II, Do nedohledna, Trpělivost světla, 2004-2007) vystavila Blanka Votavová volně obrazné a neobvykle rozměrné vlasečnicové kresby kuličkovým perem s nepřehlédnutelnou varovnou zpovědí o zmaru sotva rozkvétajícího talentu. Tyto kresby jsou u nás unikátní; razí cestu jinému propojení črtající ruky s podkladovým papírem, než by dovedlo vícero rukou, např. při tisku listu z hloubky, a činí tak veřejně a před oslnivou technicistní virtuozitou výtvarníků, dávno opustivších stopu jediného instrumentu. Dokazuje trvalou platnost práva komorní hry, třebaže trpké, vůči hlučné disonanci na rehabilitaci čistého altu.

Blanka Votavová, narozená v Praze (5. dubna 1933), nabyla výtvarného vzdělání u Václava Kytky na Odborné výtvarné škole v Praze a poté na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze u Adolfa Hoffmeistera a především u Františka Muziky, jehož vliv s úctou přijímala i po absolutoriu (1960). Příchodem do Bratislavy, kde spolupracuje se spřízněnými vrstevníky, prosazuje obrozené snahy slovenských bibliofilů a více než sporadicky také slovenských exlibristů. Od devadesátých let křísí a udržuje, bez ohledu na rozpad československého státu, veřejné účinkování grafických tvůrců ve společné spolkové dělbě, aniž opouští pole příslušnosti k umění českému, k němuž se hlásí, a tak přispívá k slovensko-české výtvarné vzájemnosti.

Miroslav Kudrna



Vadim Šramkov, C4, 2005

VADIM ŠRAMKOV

se narodil 3. dubna 1938 v Moskvě. Je členem našeho Spolku, Ruské exlibristické asociace a Mezinárodního výtvarného fondu.

Je účastníkem mnoha mezinárodních výstav. Byl oceněn čestnými diplomaty na soutěžní výstavě v Bosie (Itálie, 2007), v Soncinu v soutěži Čarovný les (Itálie 2007, viz KZ 4/2007, s. 106) a na Druhé všeruské exlibristické soutěži (2007). Jeho práce jsou v ruských muzeích a v mnoha soukromých sbírkách. Trvale žije a pracuje v Praze.

Po absolvování vysoké školy pracoval jako inženýr-stavatel a veškerý volný čas věnoval výtvarné tvorbě. Spolupracoval s novinami a časopisy, upravoval knihy.

Od roku 1995 je jeho život spojený s Čechami a s Prahou. Je očarován

jedinečnou krásou Prahy. Zde si našel zálibu v rytině a vytvořil sérii rytin s pražskými motivy. Zde se také seznámil se světem knižní značky, sběrateli a výtvarníky, kteří pracují v tomto grafickém oboru. On sám se, podle svých slov, doslova zamiloval do těchto „malých příběhů o životě, které se svobodně usidlují na dlani tvůrce, schopných v sobě nést nekonečné množství pocitů, myšlenek a událostí“. Toto jej zaujalo neméně než různé techniky a manýry tvorby. Vadim Šramkov pocítil na sobě vliv tvorby takových výtvarníků – mistrů exlibris jako Michail Vercholancev, Jurij Nozdrin a Jindřich Pileček.

Během posledních let Vadim Šramkov vytvořil více než čtyřicet knižních značek. Jsou v nich vidět nejen jeho bohaté životní zkušenosti, ale i znalost světové literatury a zdravý smysl pro humor. Pracuje jednou z nejmalebnějších grafických technik – v suché jehle, kterou považuje za blízkou kresbě perem, jejíž oblibu si zachoval z dřívějších let.

Zdravíme jubilanta k jeho sedmdesátinám a přejeme mu mnoho let tvůrčího života!

Gennadij Alexandrov

JAK JSEM SE STAL

Jak jsem se stal karikaturistou?

Začátkem července 1971 jsem byl přijat do Ústavu pro filozofii a sociologii v Praze jako odborný pracovník do oddělení prognostiky. Zároveň jsem v sezóně 1971/72 bubnoval v Činoherním klubu v pořadech Vodňanského a Skoumala.

Janu Vodňanskému jsem ukázal básničky, které jsem si občas psával, a ten mě poslal do redakce Víkendů Mladé fronty. Tam mi v roce 1973 zřídili rubriku Slívky Jiřího Slívy. Paní redaktorka viděla, že si na okraj veršů i kreslím, a tak mi kresby dala do záhlaví rubriky.

Pak se změnilы poměry a nový redaktor řekl: na takové rýmy už není atmosféra, ale kresby noste dál. Tak jsem se stal karikaturistou – v Mladém světě, Stadionu, Dikobrazu. Po osmi letech na akademickém ústavu jsem koukal kam zmizet a rozhodl jsem se pro svobodné povolání.

A jak jsem se stal grafikem?

Ještě při odchodu na volnou nohu jsem si myslel, že to s černobílými pérovkami doklepu. Ještě koncem téhož roku přišla nabídka ze švýcarského

humoristického týdeníku Nebelspalter k pravidelné spolupráci. A tu máš debile kropáč, už tady byla reakce pánů z Dikobrazu: přestaň přispívat do imperialistického



Jiří Slíva, LI, 1984

časopisu, nebo nedostaneš „volnonožní“ razítko do občanky a nebudeš moci publikovat ani doma! V bezradnosti se radím se svým guru Šalamounem, který míní – vždyť vy nemusíte jen publikovat, dělejte grafiku. Ukážu vám, jak se kreslí na kámen. Tak jsem se v roce 1980 dostal k první litografii – dnes bych řekl, díky té masáži v Dikobrazu. Na výstavách pak lidé říkali: ty perokresby jsou prima, ale ty barevné grafiky? To nejste vy. Já jsem ale tvrdohlavě tisknul litografie dál, až si publikum zvyklo.

Pak roku 1997 přišla nabídka na členství v Hollaru. A Jiří Anderle, přítel, soused a bubeník naší Grafičanky, mě začal přesvědčovat, že Václav Hollar nikdy nedělal barevné litografie (vždyť mu za jeho života tuhle techniku ještě nevynalezli). Nabídl se, že mě naučí lept, suchou jehlu a měkký kryt. Na přijímací výstavě v Hollaru jsem už leptů měl asi půlku, všechny v té tmavohnědě-sienové barevnosti. Když jsem pak lepty nabízel některým regionálním galeristům, říkali: ale pane Slívo, to nejste vy, vy jste přeci dělal takové pěkné barevné litografie ...

Nezbývalo než říct, že jsem to pořád já, dělat dál a počkat zase pár let. A přitom, jak známo (řečeno slovy kolegy Zábranského), děláme pořád to samé, jenže hůř

Jiří Slíva

Text článku byl převzat ze zpráv KPVU Prostějov, Okno č. 9, 2007.

O MĚ A O MĚ SOUČASNÉ PRÁCI



Nurten Erdogan, C3+C5, 2006

Narodila jsem se v Duzce v Turecku v roce 1974. Absolvovala jsem Akademii výtvarného umění v Istanbulu v roce 2001. Po absolvování jsem založila vlastní ateliér a učila jsem kresbě milovníky umění. Mezitím jsem pracovala na vlastních tiscích v technice dřevorytu. Pak jsem pracovala v Istanbulském muzeu grafických umění s prof. Suleymanem Saim Tekcanem a podílela jsem se na několika výtvarných projektech s muzejním týmem a také jsem zde vytvářela své vlastní tisky. Mimoto jsem pracovala v ryteckém ateliéru v Muzeu karikatury a humoru v Istanbulu. Zvítězila jsem v několika soutěžích v umělec-kém designu a svými pracemi jsem se podílela na mnoha mezinárodních výstavách. Jsem členkou Mezinárodní výtvarné asociace a Exlibristické společnosti v Ankaře.

Nyní žiji již jeden rok v Praze a poslední dobou pracuji ve vlastním ateliéru. V tomto roce jsem se stala členkou SSPE v Praze. Chtěla bych studovat na Vysoké škole

uměleckoprůmyslové v Praze ilustraci a grafiku.

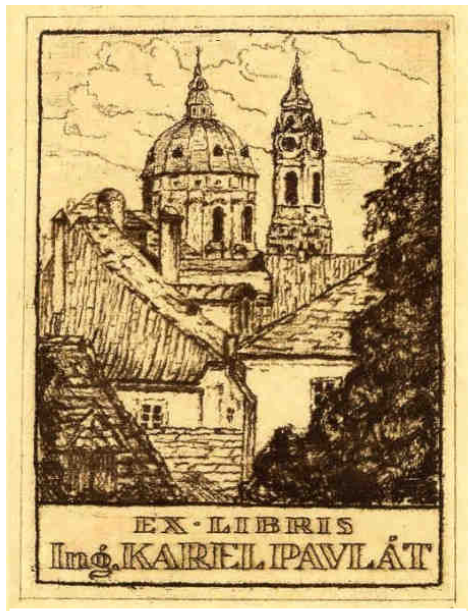
Miluji umění a exlibris a mé rozhodnutí stát se umělcem bylo tím nejlepším v mém životě. V mých uměleckých tématech hledám odpovědi na otázky, které se týkají mě, ale i ostatních. Chci se nechat inspirovat přírodou při vytváření svých obrazů. Svě představy vytvářím pomocí zvolených materiálů. V poslední době používám často dřevo, linoleum a zinek jako povrch pro vytváření jemných tisků, ale především dávám přednost dřevu, protože miluji jeho strukturu. Mé obrazy mne unášejí do různých míst a obsahují velmi důležité výzvy. Někdy se v tom ztrácím a mé umění postupuje touto cestou. Dlouho přemýšlím a mé umělecké práce jsou výsledkem tohoto vnitřního dialogu a také vedou k vývoji mého výrazu. Jsem si jistá, že tento dialog bude provázet celý můj život tak dlouho, dokud budu výtvarně pracovat.

Nurten Yuksel Erdogan

EXLIBRIS ČESKO-NĚMECKÝCH AUTORŮ

se jmenovala přednáška Ing. Humplíka, kterou přednesl na letošní únorové schůzce sběratelů v Pardubicích. Naše schůzová místnost byla opět plná, protože se k nám pardubickým přidali i hradečtí kolegové. Ing. Humplík seznámil pozorné posluchače a diváky s německy mluvícími autory žijícími v českých zemích. Jednalo se převážně o výtvarníky tvořící na sklonku devatenáctého století a v první polovině dvacátého století (1890-1938).

Autory exlibris měl v obrazové prezentaci srovnány abecedně, a tak jsme



Richard Paulus, C3

poznávali škálu třiceti osmi jmen. Byli to např. A. Brömse, M. Horb, G. Jilovský, R. Paulus, E. Orlik, H. Steiner-Prag, R. Teschner nebo O. Zaborsky. Viděli jsme celkem 127 exlibris česko-německých autorů a seznámili se s krátkou charakteristikou jejich exlibristické tvorby a také s řadou pestrých a nelehkých životních osudů těchto výtvarníků, žijících v době dvou světových válek a nového dělení Evropy. Secesi, romantismus, symbolismus, figury, portréty, krajiny, zátiší, pražské motivy, skvělé písmo, dřevoryty, litografie, lepty, zinkografie – toto vše jsme viděli v předvedené kolekci exlibris. A opravdu smekám před autorem přednášky, který dokázal nasbírat a rozpoznat exlibris tolika autorů, kteří u nás publikovali před druhou světovou válkou, a to ještě v některých případech jen okrajově. To už není jen pouhé sbírání, to je i skvěle odvedená badatelská práce s vědeckou erudicí.

Tato přednáška navazovala na loňskou výstavu Druhý pohled, kterou jsme si měli možnost prohlédnout v Galerii umění Karlovy Vary v době našeho sjezdu a jejíž dokonalý katalog byl také součástí sjezdových materiálů, které jsme si přivezli domů.

Po skončení přednášky jsme s hostem ještě chvíli diskutovali o sběratelství, o situaci v našem spolku a o přípravě letošního sjezdu v Chrudimi.

Zdeněk Řehák

GRAFICKÁ SOUTĚŽ EX LIBRIS KLÁŠTER CHOTĚŠOV

Řekne li se klášter, je možné jako další slovo přidat kniha či knihovna. Klášter Chotěšov najdete jihozápadně od Plzně ve směru na Domažlice. Stav tohoto objektu je i dnes neutěšený. Příčinou tohoto stavu jsou jednak léta vojenského hospodaření (1950–1975) a pak již více než třicet let špatné údržby jednotlivých budov.

Momentálním majitelem objektu a části areálu je obec Chotěšov. Občanské sdružení Klášter Chotěšov a místní Osvětová beseda zajišťují zdejší kulturní akce, průvodcovství, badatelství a propagaci kláštera.

Musím rovnou přiznat, že se v současné době v klášteře žádná knihovna nenachází a tudíž není známé ani žádné její historické exlibris. Určité množství knih z bývalého knižního fondu tohoto kláštera

je uloženo v depozitářích kláštera v Teplé. Zde je možno doložit několik dochovaných supralibros kláštera Chotěšov.

Tato skutečnost vedla nepřímo k záměru založit v Chotěšově tradici exlibris jako formu neobvyklé propagace tohoto objektu a zároveň upozornit na jeho neutěšený stav, který se teprve v posledních letech daří zlepšovat.

V roce 2000 se občanské sdružení rozhodlo vyhlásit první ročník grafické soutěže s názvem Ex libris Klášter Chotěšov. V prvním ročníku bylo osloveno kolem sedmdesáti výtvarníků z Čech, Moravy i Slovenska. Jako námětové zadání posloužily bohaté osmisetleté dějiny kláštera. Od každého výtvarníka bylo požadováno pět kusů grafických listů. Hlavním záměrem pak bylo vytvořit z těchto listů jak stálou, tak putovní výstavu, která by pak byla instalována v dalších historických objektech. Prvního ročníku se zúčastnilo sedm umělců. Jmenovitě: A. Bílková, M. Houra, J. Jemelková, H. Kisza, Z. Kubeczka, T. Kůs a V. Pechar. Finančně tento první ročník podpořila Nadace Českého fondu umění.

Druhý ročník soutěže se uskutečnil v roce 2003 za stejných podmínek a se stejným sponzorem. Do tohoto ročníku přispěli tito výtvarníci: M. Houra, Z. Janská, J. Jemelková, T. Kůs, J. Neuwirt a B. Votavová. Zároveň byla uskutečněna první výstava získaných prací jak přímo v klášteře Chotěšov, tak i na zámku v Nebílovech.



Tomáš Kůs, C4, 2003

Třetí ročník se z důvodu nedostatku financí podařilo uskutečnit až v roce 2006. Finančně tentokrát přispěla plzeňská společnost Gemini 99. Své grafické práce zaslali následující výtvarníci: P. Hlavatý, T. Kůs, J. Roubalová a P. Kutek. V tomto roce se také podařilo uskutečnit jedinečně instalovanou výstavu na zámku v Manětíně.

Každý ročník soutěže byl vyhodnocen odbornou porotou a první tři umělci byli dle možnosti finančně odměněni. Jelikož však finanční zajištění jednoho ročníku činí minimálně dvacet tisíc korun, intervaly mezi jednotlivými ročníky se prodlužují. Toto samozřejmě celý zamýšlený projekt oslabuje.

Momentálním záměrem občanského sdružení je instalace stálé sbírky dosavadních prací v objektu konventu kláštera. Tak by měla obecná i odborná veřejnost možnost spatřit tato díla během každé návštěvní sezóny. Poslední instalace výstavy se uskutečnila v informačním středisku města Dobřany od 20. září do konce října 2007.

V nadcházejícím období nebude pro členy sdružení lehké získat pro tuto soutěž grant. Zdaleka ne všechny granty jsou pro tuto soutěž vhodné. Závěrem mohu konstatovat, že když se dnes na soubor prací podíváme celkově, čítá již dvacet osm zarámovaných listů. Dovolím si říci, že by byla opravdu škoda tuto myšlenku netradiční propagace kláštera v Chotěšově opustit.

Kontakty : www.klasterchotesov.wz.cz, nebo osobní: Jiří Poslední, č. p. 295, 332 14 Chotěšov.

Jiří Poslední

OBJEVENÉ EXLIBRIS V. KOMÁRKA A DALŠÍ JEMU PODOBNÉ



Vladimír Komárek



Anonym

Nedávno jsem objevil jedno exlibris V. Komárka, které není uvedeno v soupisu jeho exlibris. Je to Ex libris DR. Jan Horák s heraldickým znakem Kyjevské Rusi – trojzubcem, který je ve znaku Ukrajiny dodnes. Objevil jsem i další, jemu podobné exlibris s iniciálami RVK, latinským nápisem Sapientiam pulchritudinem liber

amicus amo fidem a s rytířem, který drží meč a lebku. Prosím proto čtenáře Knižní značky, kteří znají majitele s iniciálami RVK nebo autora tohoto exlibris, aby to laskavě sdělili na moji adresu.

Vladimír Mikule, K. Čapka 1131, 512 51 Lomnice nad Popelkou,
e-mail: mikulevladimir@seznam.cz.

K EXLIBRIS JANA KVĚTA

V posledním (2007) spolkovém Sborníku (str. 39-40) uveřejnil dr. S. Vencel článek o knižních značkách historika umění akademika Jana Květa (1896-1965).



Jan Květ, P1, 1917

Publikovaný seznam realizovaných knižních značek je možno doplnit o exlibris pro dr. Jindřicha Veselého (P1, 103:65), které je součástí souboru Loutkářská ex libris II (ročenka dr. J. Veselého z roku 1933). Dr. J. Veselý (1885-1939) byl ředitelem reálky v Českých Budějovicích, významným českým loutkářem a čestným předsedou mezinárodní loutkářské unie UNIMA. Knižní značky, někdy sporné kvality, pro něj vytvořila řada českých i zahraničních umělců; vydal je v letech 1932-1939 ve čtyřech, dnes již málo známých a obtížně dostupných souborech - ročenkách. Autorství J. Květa u tohoto listu potvrzuje dobře čitelný podpis s rokem vzniku (1917) v pravém dolním rohu kresby; neuvádí jej ani B. Beneš Buchlovan v publikaci Moderní česká exlibris (1926), kde popisuje značky pro Hejtmána, L. Svěceného, J. a M. Vlasákovy a M. Vlkovou, vesměs z let 1917 a 1918.

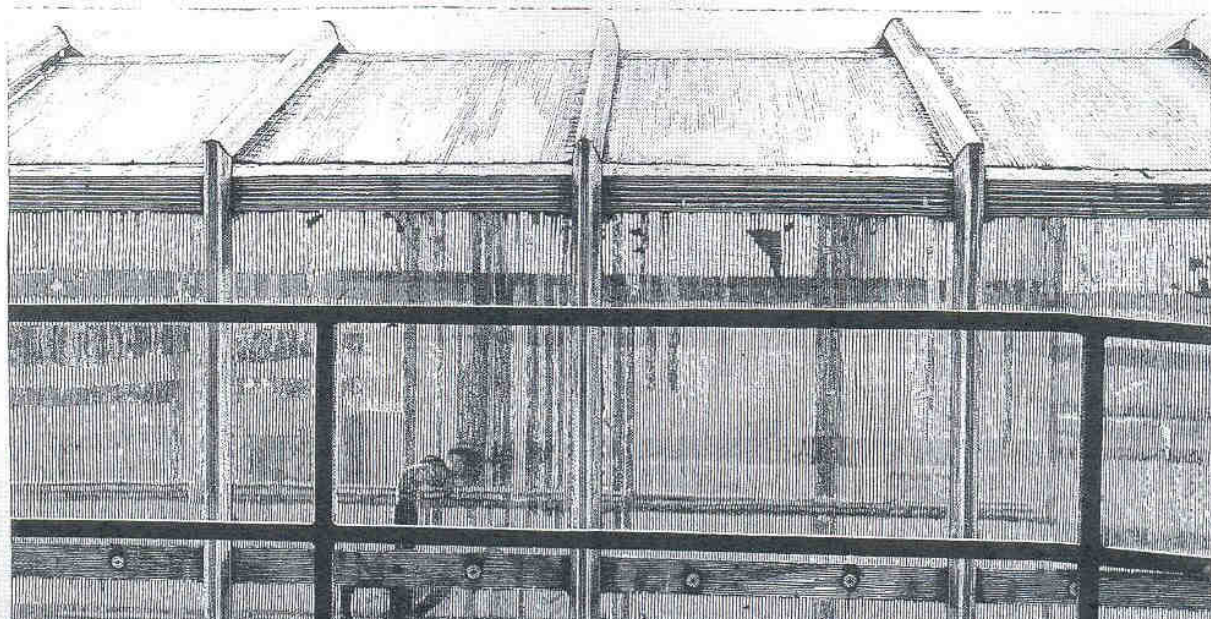
Milan Humplík

CENA VLADIMÍRA BOUDNÍKA A GRAFIKA ROKU

Již tradičně je začátkem roku udělována občanským sdružením Inter-Kontakt-Grafik **Cena Vladimíra Boudníka**. Podle pořadatelů „*Cena Vladimíra Boudníka je prestižní cena za významný tvůrčí grafický přínos určená žijícímu českému umělci v oblasti umělecké grafiky. Založena 1995 se záměrem společensky ocenit grafické umělce za tvůrčí přínos české grafice, za přesvědčivý a výrazný soubor grafických děl objevného výrazu či formy bez časového a generačního omezení.*“ (Přehled dosavadních laureátů viz Knižní značka 2/2007, s. 52).

Jako třináctý ji letos získal **Vojtěch Kovářík** (nar. 1976). - Jak přesně naplňuje stanovená kritéria není plně zřejmé. Ale takto bychom museli uvažovat u některých oceněných v letech dřívějších s větším důrazem. Kovářík je určitě grafik pozoruhodný, talentovaný a pracovitý. Oblíbil si linoryt. Ne jako drobnou grafiku, ale

grafiku „nástěnnou“. Jeho díla mají běžně rozměry 1,7x2,5 metru! Působí dojmem jakýchsi zvětšených dřevorytů. V posledních letech však v této technice pokročil zcela neobvykle. Uvidíme-li na výstavě jeho současná díla, budeme si nejprve myslet, že jde zase o nějakou „počítačovou“ techniku. Ale chyba lávky! Jsou to nadále „obrovské“ linoryty! Kovařík však na nich zvýrazňuje to, co se snaží zastříti současný ofsetový tisk, tj. že je složen z barevných bodů, které my pak z dálky vnímáme jako celistvý obraz. Své Chodby, Vestibuly, Vchody apod. ryje jakoby to byly mnohokrát zvětšené rastry ofsetových tisků! Vychází při tom z fotografií a jakousi nápodobu čtyřbarevného tisku musí také podle toho vyrýt čtyřikrát na



Vojtěch Kovařík, *Delvita*, X3, 137x252 cm

velkých plochách! Není třeba říkat, že alespoň v tomto období od něj stěží můžeme čekat nějaké exlibris. (Ukázku přikládáme proto z jeho „starší“ tvorby, když zmenšené kopie jeho jakoby ofsetových tisků by zcela ztratily svůj charakter.)

Po čtrnácté byla uspořádána také soutěž **Grafika roku 2007**. Připomeňme si, že „soutěž si klade za cíl podpořit uměleckou a společenskou prestiž uměleckého oboru s bohatou minulostí a tradicemi, schopného rezonovat současný svět a aktuální umělecké problémy. Nabízí možnost pravidelného porovnávání tvůrčích výsledků renomovaných umělců, neznámých a začínajících autorů, studentů a seznamuje s nimi širokou veřejnost.“

Byla udělena řada cen ve čtyřech kategoriích, a tak nelze oceněné jednotlivě vyjmenovávat. Řekněme si jen, že na výstavě v pražském Clam-Gallasově paláci bylo představeno 244 prací. Pokud bylo správně spočítáno, byla mezi nimi díla třinácti členů našeho Spolku. Celkově byl potěšitelný jistý úbytek „rádobygrafik“, na kterých by se autoři pokoušeli skrýt pod zdáním „moderního pojetí“ nedostatek talentu a píce. Jestli se podařilo správně dohledat, se „od nás“ dostalo čestného uznání v kategorii B, tj. malých formátů do rozměru A4, Karlu Demelovi a Jan Kavan byl členem jedné z porot.

GRAFIKA ELFRIEDE WEIDENHAUSOVÉ

Knihovna v Lenningenu (město mezi Stuttgartem a Mnichovem) pořádala v letošním roce v dubnu a květnu 2008 výstavu významné německé grafičky a ilustrátorky Elfriede Weidenhausové. Výstava byla uspořádána k oslavě 50. výročí založení edice Zikadenpresse. V této edici vyšla řada knih s ilustracemi E. Weidenhausové s mytologickými náměty a s přepracovanými antickými texty. Kromě vlastní edice byly vystaveny rovněž obrazy a grafika E. Weidenhausové.



Elfriede Weidenhaus, P1

Elfriede Weidenhausová se narodila 9. 9. 1931 v Berlíně. V roce 1950 absolvovala Akademii grafiky v Lipsku u prof. Maxe Schwimmera. Vytvářela volné grafiky, ilustrovala knihy a věnovala se malbě a rovněž textilnímu designu, sklářské tvorbě a plastice.

Vystavovala rovněž v Čechách, když úvodem ke kontaktům byl článek v časopisu Jezdeckví ze seriálu Koně námětem v exlibris, uveřejněný v únoru 1975. Následovaly pak výstavy v Praze na Hollarově náměstí, v Galerii Na mostě v Hradci Králové, v Šolcově statku v Sobotce a v roce 1994 na zámku Staré Hrady. Některé z těchto výstav autorka osobně navštívila a obdivovala krásy Českého ráje.

Ing. Jiří Soukup

ZÁJEZD NAŠICH ČLENŮ DO BELGIE

Neodolal jsem lákavé nabídce zúčastnit se několikadenního zájezdu (9. 4. až 14. 4. 2008) do Belgie v souvislosti s kongresem belgického exlibristického spolku Graphia v Sint-Niklaas, který se konal při příležitosti 50. výročí jeho vzniku.

Zúčastnili jsme se slavnostního večerního zahájení kongresu na radnici v Sint-Niklaas (11. 4. 2008), následujícího výměnného dne a navazující slavnostní večeře. Snad není bez zajímavosti, že naše výprava doplněná ještě individuálními příjezdy našich členů a rodinnými příslušníky čítala 24 osob a co do počtu zúčastněných jsme byli na třetím místě za pořádajícími Belgičany (55) a sousedními Nizozemci (36). Teprve za námi byli Němci s 19 účastníky. Z našich členů-výtvarníků se kongresu zúčastnili: G. Alexandrov, V. Bogdanov, B. Brankov a J. Dudek. Škoda, že nikdo další.

Určitě jsme se neztratili při čilých výměnách exlibris a při navazování nových přátelství. Trochu nás mrzelo, že právě účastníci kolektivního zájezdu nebyli na seznamu účastníků uvedeni, takže nás historie nezaznamená. Proč asi? Rovněž jsme se nezmohli ani na krátký proslov na slavnostní večeři. Snad zde hrála roli malá

znalost angličtiny nebo nemístná plachost. Vždyť všude nás vítaly úsměvy a radost organizátorů, že jsme se kongresu zúčastnili.

Přeprava malým autobusem Mercedes byl bezvadná a vynikající byla příprava a organizace zájezdu panem Jiřím Hlinovským. Ubytování, limitované požadavkem na levnější ubytování, bylo dobré. Celkový dojem výborný a těším se na další společný zájezd. Patřím mezi lidi, kteří by se tam sami nikdy nepodívali.

Co jsme všechno viděli? Katedrálu v Cáchách (Aachen); v Antverpách: Rubensův dům, Muzeum Mayer van den Bergh, historickou knihtiskárnu – Muzeum Plantin – Moretus a katedrálu s Rubensovými obrazy. Třetí den (v pátek) jsme navštívili Brusel, kde jsme si prohlédli Muzeum starých a moderních umění, staré město a Atomium; odpoledne následoval Gent s prohlídkou katedrály sv. Bavona a večer jsme se zúčastnili v Sint-Niklaas slavnostního zahájení sjezdu na místní radnici. V sobotu jsme vyměňovali, navštívili výstavu Dialog a s chutí se najedli na slavnostní večeři. Příjemná byla návštěva vernisáže výstavy exlibris v galerii Epreuve d'Artiste paní Chris Verheyen s grafikami českých výtvarníků. Pak již cesta domů se zastávkou u Waterloo a v Trevíru a nakonec s poslední zastávkou v městečku Cochem na břehu Mosely.

Jan Langhammer

ELENA KISELEVA

K milým setkáním na kongresu v Sint-Niklaas jistě patřilo seznámení s ruskou výtvarnicí Elenou Kiselevou, sympatickou usměvavou blondýnkou. Právě tak úsměvná obsahem i barvou jsou exlibris, která s velkou fantazií vytváří. Mnohá ovšem nepostrádají hluboký varovný a filozofický podtext. Zdánlivá hravost tak

přináší pobídku k hlubšímu zamyšlení. Nově ztvárňuje klasická témata (Till Eulenspiegel, Kreuzerova sonáta, Shakespearova Bouře, Diana, Trojský kůň, Dafnis a Chloé, Paridův soud, Flora, Zuzana a starci, Bakchus, Leda s labutí) a rovněž erotické náměty. Při tvorbě exlibris používá techniku leptu a působivé barevnosti dociluje akvarelem.

Elena Kiseleva se narodila v roce 1958 v Gatčině v Rusku, kde doposud žije. Je absolventkou Uměleckého a grafického pedagogického institutu v Petrohradě.



Elena Kiseleva, Paridův soud, C3/col, 1997

VÝSTAVA KRAJINA S RADYNÍ

Kdo projíždí jižním Plzeňskem, nemůže přehlédnout charakteristickou siluetu hradu Radyně, která připomíná turistickou značku pro zříceninu a je už po staletí dominantou celého kraje. Není proto divu, že se stala oblíbeným námětem mnoha malířů a grafiků.



Antonín Doležal, X2, 1940

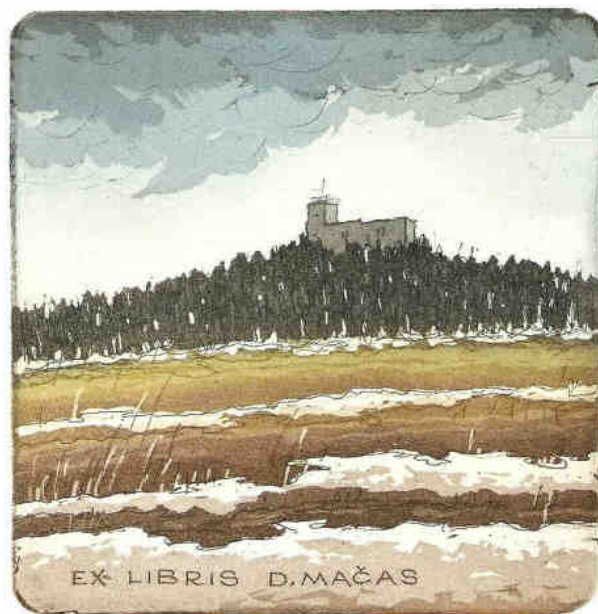
grafikách představila nejčastěji ve své realistické podobě. Návštěvníci si zde ale mohli prohlédnout i Radyni romantickou, obklopenou divokou přírodou. Na exlibris Vladimíra Komárka hrad vystupuje z krajiny mlhavě snové a na groteskní grafice Milana Bauera se šest malých Radyní šplhá jako šneci na kopeček. Výčet podob krajiny s Radyní pak můžeme uzavřít expresivními krajinami vnitřními, které ryje do desek Tomáš Kůs. Výstava představila grafické listy, které vznikaly v průběhu téměř devadesáti let a vzhledem k tomu, že se nejedná o dosud uzavřené a vyčerpané téma, můžeme se těšit na vznik nových grafik s tímto námětem.

Dominik Mačas

Exlibris a drobné grafiky s námětem Radyně a jejího okolí představila v květnu 2008 galerie ve Starém Plzenci. Výstava měla název Krajina s Radyní a podařilo se na ní shromáždit šest desítek litografií, dřevorytů, linorytů, leptů a suchých jehel. Je to dosud největší kolekce s tematikou hradu Radyně, jaká byla kdy vystavena.

Plzeňští výtvarníci samozřejmě převažovali, protože mají k tomuto místu nejbližší. Velká část výstavy obsahovala práce Antonína Doležala a Vladimíra Havlice, kteří se oba k motivu Radyně opakovaně vraceli. Byly zde ale k vidění i práce „starých bardů“ plzeňské výtvarné scény: Františka Václava Eisenreicha, Jana Ferdinanda Pistoria nebo Karla Votlučky. Ze současníků pak např. práce Marie Laci-gové, Tomáše Kůse a Jiřího Vlacha.

Krajina s Radyní se na vystavených



Eduard Milka, C3+C5, 2008

ZAHÁJENÍ TŘICÁTÉ VÝSTAVY NOVOROČENEK

Galerie Na mostě, Hradec Králové, 31. 3. 2008 v 16 hodin.

Vážení přátelé, v prosinci minulého roku jsem se dočetl, že za vynálezem novoročenek stojí český šlechtic, který část svého života prožil na svém zámku ve Velkém Březně, vzdělaný a energický hrabě Karel Chotek (1783 - 1868). V naší vlasti bylo odnepaměti zvykem přijímat na Nový rok osobní blahopřání. Nejčastěji se navštěvovali příbuzní, přátelé a známí. Český národ nevědomky oživil jeden ze starobylých starořímských obyčejů, podle něhož lidé vzdávali hold svým dobrodincům a sobě rovní zase využívali společné chvíle k výměně novinek.

Právě tento český šlechtic poprvé v roce 1827 (tedy před 180 lety) začal rozesílat blahopřejné lístky. Říkalo se jim omluvenky a zdobil je obrázek. Omluvenka za to, že odesílající neuskutečnil osobní návštěvu. Šlechtic se tak nejen zasloužil o hospodářský rozkvět českých zemí, ale i o první českou, i když německy psanou, novoročenku. V Čechách tyto nejstarší novoroční lístky zdobila nejčastěji ocelorytina navržená prvním ředitelem pražské umělecké akademie, profesorem Josefem Bergerem. Nejoblíbenější byly obrázky bohyně Fortuny zdobené nápisem *Pour féliciter - Pro štěstí*. Dnes se na novoročenkách objevuje zkratka P.F. a příslušný letopočet.

Nevím, zda článek o novoročenkách od PaedDr. Darsy ze Základní školy Velké Březno mohou přijmout jako bernou minci. Já si pamatuji, že mne na základní škole v Pardubicích na Skřivánku v roce 1956 učili, že první novoročenky, tehdy zvané novogodky, začal posílat již v roce 1817 (tedy deset let před Chotkem) učitel v Tulské gubernii P. F. Novogodov. Inicialami jeho křestního jména Petr a otcovského jména Fjodorovič je přece jasně vysvětlena zkratka P.F. Pouze nezájem zpupných a nevzdělaných carských úředníků způsobil, že tento jeho objev byl zatajen před vzdělanou Evropou. Jakou cestou se „novogodka“ dostala do rukou prohnáného hraběte Chotka, který ji posléze uvedl jako svůj objev, sice nevím, ale myslím si své.

Tolik o novodobé historii vzniku novoročenek. Říkám proto novodobé, protože určitě jsou historici, kteří by zde na tomto místě řekli, že již staří Řekové, či již staří Římané, Egypťané, Číňané atd. Já zase říkám, že již hradečtí sběratelé před třiceti lety... .

A proč to říkám? To je tak... . Když jsem byl přítelem Jiřím Soukupem požádán o zahájení jubilejní již třicáté výstavy novoročenek ve zdejší galerii, Jiří svou žádost zdůvodnil tak, že se mu líbil můj článek – já mu říkám studie – v exlibristickém sborníku, kde jsem se pokusil živočišný druh sběratelů rozdělit do řady čeledí jako například čeleď tajemná, námětová, zvědavá, nadšená, pamětnická a ještě řady dalších. Nikde jsem však nedal záruku, že jsem v této studii sběratelských čeledí vyjmenoval všechny.

A právě když jsem se začal připravovat na tuto krátkou stať o novoročenkách, zjistil jsem, že jsem ve své studii neuvedl vzácnou a vysoce ceněnou čeleď sběratelů, a to „čeleď buditelskou“. Nebojme se toho slova - pravda, zní nám trochu zatuchle, archaicky, trochu nepřipadně, vždyť denně se setkáváme s reklamou, prezentací

a marketingem, ale žádný z těchto moderních termínů přece nemůže nahradit pojem buditelství.

Buditelé jsou takoví lidé, kteří vydupou téměř doslova ze země výstavní prostor, vybaví ho potřebným zařízením pro instalace, sáhnou do svých sbírek, přinesou exponáty, nainstalují je a vystavují, odinstalují, nainstalují další a tak stále dokola.

A to vědí, že nezískají žádný osobní užitek, ale jen žijí nadějí, že někoho potěší pohled na ta malá grafická dílka, nadějí, že se nad nimi někdo zastaví a zaraduje se, nadějí, že se divák možná jednou zařadí mezi ty, které začalo výtvarné umění bavit. Nebo že takový náhodný divák třeba stejně nezištným způsobem potěší své spoluobčany.

A ti buditelé to neudělají jen jedenkrát, ale dokáží provozovat výstavní galerii třicet let a třicet let připravovat, mimo jiné, výstavy ze svých sbírek.

To přece nedokáže žádný agent reklamy, manažer marketingu, designér prezentace ani ředitel obchodní strategie, to dokáže jen zapálený sběratel čeledi buditelské. A když se takových sběratelů sejde na jednom místě více, jako tady v Hradci Králové pod křídly Farmaceutické fakulty, pak je úspěch zaručen. Tím je počet těch vašich třiceti výstav novoročenek vysvětlen.

Zdeněk Řehák

Pro Galerii na mostě v Hradci Králové připravuje již po léta každoroční přehlídku novoročenek obětavý člen zdejší sekce Spolku sběratelů a přátel exlibris pan MUDr. Rudolf Příbyš, CSc. Každoročně rozesílá úctyhodný počet vlastních novoročenek domácím i zahraničním tvůrcům a sběratelům s cílem získat bohatý materiál pro výstavu současné tvorby novoročenek v co nejširším pohledu. Kromě českých autorů jsou pak na výstavě představeny např. listy maďarského rytce Zoltána Véna, estonského výtvarníka Lenbita Lõhmise, ale i díla umělců z dálného východu.

Výsledky své sběratelské činnosti představuje R. Příbyš v tichosti bez velkého halasu. Protože však v letošním roce to byla již 30. přehlídka, přesvědčili jsme dr. Příbyše, aby byla uspořádána vernisáž. Povedla se znamenitě. Na harmoniku zahrál dr. Josef Macela, kolega dr. Příbyše, a jeho melodie tak zaujaly návštěvníky, že ho svým zpěvem doprovázeli. Neobvyklé úvodní slovo přednesl Zdeněk Řehák, jak jsme si právě přečetli.

Ing. Jiří Soukup

PRIMUS INTER PARES

Klicperovo divadlo v Hradci Králové se dne 11. 4. 2008 stalo místem pro předávání výročních cen města Hradec Králové. Mezi oceněnými byl rovněž čestný člen našeho Spolku Ing. Jiří Soukup. Získal cenu Primus inter pares. Předání této ceny je zdůvodněno jeho atletickými úspěchy ve vytrvalostních bězích, jeho otužilostí při dálkovém a zimním plavání a jeho významným podílem při organizování výtvarného života v Hradci Králové. To vše je pravda a právem si to zaslouží ocenění, ale pro nás, členy našeho spolku, je to v první řadě člověk, který neztrácí humor, který je vždy usměvavý a přátelský, člověk, na nějž je spolehnoutí. Je to člověk, který má rád koně a jehož exlibris s nádhernými siluetami koní a krásných

žen patří mezi sběrateli k těm nejvyhledávanějším. Je to prostě náš dobrý přítel, bez kterého by byla naše setkání ochuzena. Takže i mezi sběrateli exlibris platí, že Jiří je prostě jednička.

Lgh

PŘÍLEŽITOSTNÁ GRAFIKA JANA KONŮPKA

Výstavu Jan Konůpka v Galerii Evropského domu v Plzni připravil Ing. M. Humplík ve spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou Plzeňského kraje ve dnech 9. až 29. února 2008. Byl zde představen reprezentativní výběr osmdesáti grafických listů drobné osobní grafiky – novoročenek a příležitostných tisků z let 1909 až 1947 a ilustrací pro bibliofilské tisky Josefa Portmana.

V příležitostných tiscích převažovaly tisky pro nakladatelství Emporium nakladatele Aloise Dyka. Rané práce J. Konůpka odrážejí vliv secese, pozdější vliv kubismu a práce ze 30. a 40. let minulého století ovlivňuje expresionismus a mystický symbolismus v charakteristickém pojetí Jana Konůpka. V Plzni našel Jan Konůpek (1883-1950) své první zaměstnání. Byl profesorem na zdejší průmyslové škole v letech 1910 až 1923. Tato krásná a působivá výstava byla hojně navštěvována a měla ohlas v tisku.



Jan Konůpek, C3

Lgh

VÝSTAVA K 90. VÝROČÍ VZNIKU SSPE

Ve dnech od 10. dubna do 9. května 2008 se konala v prvním patře hlavní budovy Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje výstava České exlibris, věnovaná 90. výročí vzniku našeho Spolku. Výstava byla rozdělena do tří částí. První část představila tvůrce exlibris ze západočeské oblasti, druhá část nejstarší exlibris z počátku vzniku sběratelství exlibris na přelomu 19. a 20. století a konečně třetí část seznamovala návštěvníky se současnými tvůrci exlibris. Výstavní vitríny, ne příliš vhodné pro vystavování grafiky, neumožnily vystavení všech připravených grafik, takže někteří autoři byli zastoupeni pouze jednou grafikou. Pro reprezentativní výstavu českého exlibris by bylo



*Stanislav Sucharda, L1,
Ex libris Václav Zintl(č. herec)*

jistě zapotřebí několik výstavních sálů. Nicméně výstava působila dobrým dojmem a umožnila alespoň nahlédnout do více než stoleté historie moderního českého exlibris. Vždyť tvorbě exlibris se věnovali a věnují významní čeští výtvarníci. V úvodu katalogu k této výstavě je připomenuta historie Spolku od jeho vzniku po současnost. Katalog obsahuje seznam umělců, jejichž exlibris jsou na výstavě představena. Byly vystaveny starší i současné publikace vydané naším Spolkem nebo jeho členy. Vernisáže se zúčastnilo asi 30 osob a náš Spolek zde zastupoval Ing. Luděk Rubáš. Výstavu a text katalogu připravil Jan Langhammer.

Lgh

GRAFICKÁ TVORBA JOSEFA HODKA

Při příležitosti sto dvacátého výročí narození malíře a grafika Josefa Hodka (1888-1973) byla uspořádána na zámku Kozel u Plzně výstava jeho grafické tvorby. Dvě výstavní místnosti, umístěné v prvním patře zámecké jízdárny umožňují uspořádání krásných komorních výstav v působivém prostředí a ve vkusných rámech. Kurátorem těchto výstav je člen našeho Spolku Zdeněk Skála a jeho zásluhou je, že zde bylo v posledních letech uspořádáno několik výstav, které měly vazbu na náš Spolek.

Co zde bylo k vidění? Především grafické cykly: Pan (1914, novotisky z původních desek), Život (1920), V lese, (1920), Prameny jara (1927) a Žena za plentou (1929). Hojně byly zastoupeny bibliofilské tisky s grafickou výzdobou J. Hodka, vystavené ve dvou rohových vitrínách. Zajímavé byly ukázky původních dřevorytových štočků a vyleptaných desek s otisky grafik. Jednu z dřevorytových desek (z roku 1912) ryl J. Hodek společně s J. Váchalem, který mu byl po několika prázdnin učitelem. Vystaveny byly samozřejmě novoročenky a exlibris a rovněž nepříliš početná volná grafická tvorba J. Hodka. Vystaveno bylo rovněž několik plakátů, které J. Hodek zpracovával v linorytu a v litografické technice. V jedné vitríně byly umístěny publikace a knihy týkající se J. Hodka. Ve vstupní části byly fotografie, stručný životopis a dobové dokumenty. Výstava byla doplněna čtyřmi olejo-malbami Josefa Hodka.

K výstavě byl vydán stručný katalog se seznamem vystavených grafik a s převzatým vlastním textem J. Hodka k výstavě Plzni v roce 1959.



Josef Hodek, X2, 1922

Výstavu připravili členové našeho Spolku: Jan Langhammer, Dominik Mačas a Zdeněk Skála.

Lgh

JAPONSKÉ EXLIBRIS

Galerie Evropského domu v Plzni vystavila ve dnech 6. 5 až 28. 5. 2008 kolekci japonských exlibris ze sbírky Ing. Milana Humplíka.

Drobná dílka s jemnou a pestrou barevností v technice tisku z výšky zaujala diváky svojí odlišností od evropského pojetí grafiky a exlibris. Rukopis autorů vychází z tisícileté tradice japonského dřevorezu, který byl rovněž inspirací pro evropské grafiky na přelomu 19. a 20. století (u nás např. pro Vojtěcha Preissiga a pro Emila Orlika).

Vystavená exlibris vytvořili tito autoři a autorky: Umetara Azechi, Ryozo Hirakata, Peter Hosokawa, Reika Iwami, Toshio Kajiyama, Minoru Kakimoto, Yoshio Kanamori (1922), Sumio Kawakami, Kiichiro Kawata, Tevuo Kobayashi, Tokujiro Kokima, Shoji Kozuka, Masao Maeda, Ryo Masuoka (1907), Yaozo Matsumi (1914), Tokio Miyashita, Eiko Miwa, Yasuo Ohmoto (1926), Koho Ouchi, Takao Sakuma, Kao Shinohara, Norinaka Suzuki, Takeo Takei, Tomikichiro Tokuriki, Genschicht Tsukasoshi, Kieko Tsurusawa (1942), Sumiko Ueki a Yasouji Wakayama.



Sumiko Ueki, XI

dlouhodobého sběratelského úsilí našeho vzácného a milého kolegy Ing. Milana Humplíka to bez výhrady potvrzuje.

Lgh

O NAŠICH VÝTVARNÍCÍCH JINDE

„Šťastní jsou ještě mladí – tvůrci exlibris. Není třeba ale za nimi chodit do Bulharska, Ruska či jinam, ale stačí zajít do Čech, země s vyhlášenou reputací grafického a exlibristického umění“. Takto pěkně uvádí Frans van der Ween svůj článek o **Janu Černošovi** v nizozemském Exlibriswereld (4/2007, s. 96), neboť on je

tím jedním z mladých, narozený roku 1982 ve Vrchlabí. Vyučuje v současnosti na střední škole v Hradci Králové. V článku je stručně pojednáno o jeho práci, přičemž velkou část tvoří jakési Černošovo „krédo“. Na svých internetových stránkách (<http://www.cernos.cz>) se Černoš hrdě hlásí k tvorbě drobné grafiky a knižních značek. Nadpis van der Weenova článku v záhlaví hlásá „*Ďábel v černé, šedé a bílé*“. Snad v tuto dobu oprávněně. Ostatně, každý si na to může učinit vlastní názor po shlédnutí citovaných webových stránek.

Koncem minulého roku vyšel již devátý svazek druhé řady výborně vypravené portugalské publikace Contemporary International Ex-Libris Artists. Již po léta ji vydává pan Artur Mário da Mota Miranda (viz KZ 02/2005, s. 42) Tentokrát mezi dvaceti tvůrci exlibris z celého světa byli představeni hned dva výtvarníci od nás!

Zdeněk Řehák napsal stať o **Martinu Manojlínovi**. Také on stať krásně uvedl citátem z Heyduka: „*Tolik lidí čeká na zázrak a ten nikdy nepřijde, protože v tom zázračném už teď žijeme, aniž si to uvědomujeme. Musí přijít umělec, aby pro nás slovem, tónem, barvou a tvarem objevil skrytou tvář světa i nás samých*“. K tomu není třeba více dodávat. Je to předznamenání, v jakém duchu Řehák své pojednání pojmal.

Druhým přestaveným je **Karel Zeman**.

U něj je úvodem řečeno, že je mnoho umělců a výtvarníků dokonale ovládajících grafické řemeslo, ale těch, kteří do své tvorby dokáží dát něco navíc, je méně. A Karel Zeman patří právě k té menšině. Obě staťe jsou bohatě ilustrovány reprodukcemi exlibris a doprovozeny jejich soupisy, u obou výtvarníků vlastně poprvé pro tento účel sestavenými.

Naši tvůrci exlibris mají v cizině trvale dobré jméno. A tak se můžeme na stránkách zahraničních časopisů setkávat často s reprodukcemi jejich jednotlivých knižních značek. Totéž pak samozřejmě platí o katalozích soutěží, kterých se zúčastnili. Je toho mnoho a nelze to v naší rubrice zmiňovat. Učiňme však pro jednu výjimku. Tuto výjimku vlastně učinili pořadatelé Mezinárodní výstavy grafiky a exlibris konané v čínském Tianjinu. (Blíže o tom v článku M. Manojlína v Knižní značce 1/2008, s. 19). Výstava byla jen pro pozvané a od nás se této cti dostalo **Martinu Manojlínovi** a **Vladimíru Suchánkovi**. V katalogu pak zařadili rozsáhlejší soubory jedenácti jejich exlibris (katalog: 2007 Hangu Binhai Tianjin International Graphics and Exlibris Invitation Exhibition).

Na tvorbu Martina Manojlína se lze podívat na jeho internetových stránkách <http://www.manojlin.com>.



*Jan Černoš, Rozhraní,
C3+C4+C5+C7. 2007*

Josef Chalupský

ARGENTINCI

Každý, kdo trochu sleduje výsledky mezinárodních exlibristických soutěží, si jistě všiml, že po výtvarnících z pořadatelské země patří mezi nejpočetnější skupiny zúčastněných umělců ti, kteří pocházejí z Argentiny! Jsou tam zřejmě dobře informováni o dění v Evropě a snaží se zde prosadit! Pravda je, že jejich práce zjemnělému vkusu propracovaných evropských dřevorytů či linorytů nemusí vždy sedět. Proto se neobjevují zpravidla mezi vítězi. Ale netvoří jen v těchto technikách.

O vše se tam stará asi hlavně argentinská rytecká, řeklo by se přesněji dřevorytecká či linorytecká, společnost Xylon Argentina (Sociedad de grabadores). Založená byla teprve v roce 1991. Vydává již řadu let časopis Nolyx Anitnegra a v každém čísle poskytuje čtyři stránky pro „El Rincón del Ex-Librista“, po našem něco jako „koutek exlibristy“. Je to jakýsi pandán „grabadores“, který si hrdě říká „Gente amiga del ex libris“ či zkráceně GADEL. Česky volně „Přátelé knižní značky“. Mají tam také Muzeum exlibris, které si dalo do vínku heslo – „být živé a užitečné“. To se některým muzeím plnit nedaří.

Předsedkyní rytecké společnosti je v tuto dobu paní Marcela Miranda. Redaktorem časopisu a zdá se jedním z hlavních tahounů dění je však pan Osvaldo Jalil. S ním jsme také ve stálém spojení. Také předsedkyní GADEL je žena, paní Eva Farji. Kdo by se chtěl dozvědět více, může nahlédnout na internetovou adresu: www.xylonargentina.com.ar.



Jch

ZPRÁVY Z PARDUBIC

Schůzky pardubických sběratelů i v letošním roce pokračují dalšími zajímavými tématy. V březnu jsme si do Pardubic pozvali grafika Martina Manojlína, který nám vyprávěl o své návštěvě Číny, kam byl pozván na výstavu exlibris, která byla jakousi zkouškou před světovým kongresem FISAE. O tom jste se již dočetli v KZ 1/2008, s. 19. Martin nám promítl řadu svých fotografií z výstavy, ze střediska, kde se akce konala, a z výletu na Velkou čínskou zeď a doprovodil to svým komentářem. Potom dal kolovat řadu nádherných čínských exlibris od autora, jeho srdci nejbližšímu a to Shen Yanxianga. Tyto grafiky ač nebyly vypracovány tradičním čínským dřevorytem, ale tiskem z hloubky, působily na nás věrohodně „čínsky“, i když přecházely do abstraktního vyjádření.

Další schůzku, dubnovou, navštívil již po čtvrté akademický malíř a grafik Karel Šafář v tradičním termínu, ve kterém se léčí v nedalekých lázních Košumberk. A protože to byla již čtvrtá jeho schůzka s námi musel vymyslet další téma, na které u nás ještě nehovořil. A tím byla jeho cesta do Mongolska, kterou uskutečnil v roce 1976. Cesta a pobyt tehdy trval několik měsíců a dobrý pozorovatel, kterým tento

malíř bezesporu je, měl co vyprávět. Vyslechli jsme postřehy o této zemi, o její přírodě a podnebí. Autora pochopitelně zajímal život tamějších lidí, jejich zvyky a náboženství. Také jsme se dozvěděli, proč byli Mongolové podle jeho úsudku úspěšnými nájezdníky a dobyvateli atd. Shlédli jsme též kresby, které umělec v Mongolsku vytvořil. A nakonec samozřejmě i krásné barevné autorovy tisky z hloubky – řada z nás si tak doplnila sbírku grafik tohoto autora.

Na schůzce jsem také od autora získal jedinečné exlibris, které vytvořil pro politika dr. Petra Pitharta, který mu zahajoval v roce 2007 výstavu. A protože mu vytiskl a předal pouze několik málo kusů, tak si Petr Pithart toto exlibris nechal rozmnožit světlotiskem a vlepuje si je do svých knih. Takže na přiloženém obrázku vidíte jedinečné exlibris (autorský tisk), které je mezi námi sběrateli zatím jediné.

A ještě jednu připomínku – ve středu 28. května 2008 byla vernisáž výstavy Karla Šafáře v Hradci Králové v galerii Koruna a on právě toho dne slavil sedmdesáté narozeniny. Dostal obrovský koláč od galerie a od nás pardubických sběratelů tradičně perník, ale pro tuto příležitost vyzdobený „šafářovskou“ kresbou vytvořenou tentokrát nikoliv tužkou, štětcem nebo rydlem ale sladkou polevou.

Zdeněk Řehák



Karel Šafář, C3, 2007

PUBLIKACE

CONTEMPORARY INTERNATIONAL EX-LIBRIS ARTIST 9

192 stran, 200 výtisků, 8 originálních příloh, reprodukováná exlibris v původní velikosti, portréty výtvarníků, částečně barevný tisk, listopad 2007.

V devátém svazku nové řady publikací vydávaných panem Arturem Máriem de Mota Mirandou jsou představeni následující tvůrci exlibris: Calisto Gritti, Danila Denti a Valerio Mezzetti z Itálie, Maria Terauds z USA, Olaf Gropp, Andreas Raub a Rosa Gabriel z Německa, Innokenty Kelejnikov a Irina Jelagina z Ruska, Melissa Halley z Nizozemska, Béa Nevoux z Francie, Sergio Sánchez Santamaria z Mexika, Erkki Tuominen z Finska, Natalija Černetsova z Lotyšska, Petro Malyshko a Sergej Kirnitsky z Ukrajiny, Frank-Ivo van Damme z Belgie, Pawel Drozd z Polska a Karel Zeman (autor příspěvku doc. J. Chalupský) a Martin Manojlín (autor příspěvku Z. Řehák) z Česka.

Jsou uváděna životopisná data výtvarníků, chronologický soupis jimi vytvořených exlibris a stručné informace o autoru příspěvku.

Tento svazek je úspěšným pokračováním encyklopedií, které každoročně vycházejí již od roku 1985 (viz KZ 2/2005, s. 42).

Lgh

ALOIS DYK A JEHO NAKLADATELSTVÍ EMPORIUM

Publikace k výstavě v Muzeu knihy ve Žďáru nad Sázavou v roce 2006 (viz KZ 2/2006, s. 45). Vydalo Národní muzeum, Praha 2006, 64 stran, uspořádali Veronika Botová a Aleš Zach. Kapitulu o nakladatelství Emporium napsal Aleš Zach. Je připojen soupis nakladatelského díla Aloise Dyka doplněný jmenným a názvovým rejstříkem. Ilustrační doprovod tvoří převážně reprodukce padesáti kreseb a grafik J. Konůpka.

VÁCHAL JOSEF: ŠUMAVA UMÍRAJÍCÍ A ROMANTICKÁ

Faksimile původního tisku Josefa Váchala z roku 1931. Vydalo nakladatelství Paseka, náklad 2 000 ks, Praha 2008, cena 3 300 Kč za zmenšené vydání 38x29 cm.

Původní text je doplněn německým překladem.

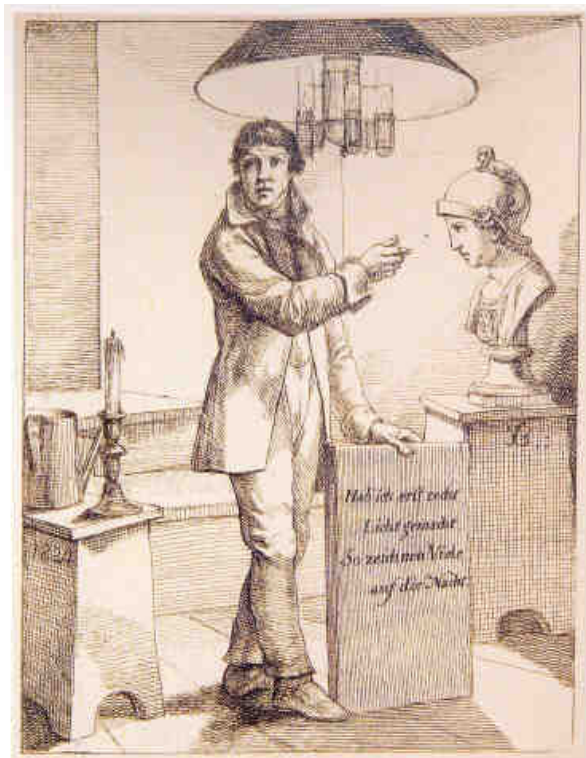
Knihu je možno koupit rovněž v původní velikosti 65x49 cm. Náklad činil 200 číslovaných výtisků, zákazník si může zvolit druh vazby (kůže, plátno, papír či dřevěná dýha), cena téměř 40 000 Kč.

Knihu obsahuje kvalitní reprodukce 74 barevných dřevorytů se šumavskými motivy a symboly z pověstí, rozsáhlou prózu o krásách přírody a o lidské chamtivosti a hlouposti, která způsobí zánik přírodních krás Šumavy, a volně navazující básně.

Lgh

JOSEF BERGLER A GRAFIKA V PRAZE 1800-1830

Podle literatury bylo období po josefínských reformách pro rozvoj umění v Čechách nepříznivé. Byly rozprodávány umělecké sbírky, zakázky umělcům od církve přestaly docházet atd. Na obranu umění byla v roce 1796 založena Společnost vlasteneckých přátel umění a v roce 1800 pražská Akademie umění, jejímž prvním ředitelem byl pasovský rodák Josef Bergler (1753-1829).



*Josef Bergler, C2, 1824
novoročenka*

Před deseti lety o tomto období vyšla *Posedlost kresbou. Počátky Akademie umění v Praze 1800-1835* (Divus, Akademie umění, Praha 1998) a později německy *Prag 1780-1830, Kunst und Kultur zwischen den Epochen und Völkern* (Eminent, Patrik Šimon, Praha, 2000). Obě uspořádané Romanem Prahlem. Akademie byla tehdy především kreslířská škola, ale také škola grafické techniky, kterou byla pro Josefa Berglera mědirytina. Josef Bergler před tím pobýval deset let v Itálii a po nějaký čas v Salzburku.

Kromě vstupních textů je kniha věnována úplnému přehledu dostupného Berglerova díla, kompletně vyobrazeného. Je tak rozdělena do dvou „katalogů“. Jeden s dílem Josefa Berglera a druhý s pracemi, které vycházely z jeho předloh. První

katalogová část je rozdělena podle námětů na devatenáct položek, takže je zde nelze vypisovat. Je mezi nimi vše, co si lze domyslet, jako např. náboženské výjevy, mytologie, živly, bída a dobročinnost, děti, zvířata apod. A také něco, co přímo souvisí se sběratelskou činností našeho spolku – příležitostná grafika (gratulační listy, oznámení o narození či úmrtí, vizitky, plakátky, vstupenky) a – novoroční přání! Autorům se jich podařilo shromáždit 44 a jsou opravdu pozoruhodná. Přestavujeme jednu novoročenku z roku 1824. Je na ní zřejmě mladý Bergler, a protože na ně dával „průpovídky“, na této se dočteme - volně přeloženo z němčiny – „*Když jsem si pořídil světlo, kreslím nyní dlouho do noci*“. Datum je nenápadné na boční stěně lavice vlevo, stejně jako monogram B na podstavci pod modelem.

Bergler vydal pět sešitů alb svých prací *Erfindungen und Skizzen in radierten Blättern*. Na titulním listě druhého sešitu je mědiryt použitý i na přebalu recenzované knihy. Docela by se hodil k reprodukci i v dnešní době. Tak trefná je to alegorie. Je na něm zezadu výborně vyvedený umělec malující obraz. Na vznikající dílo se dívá a umělce podporuje jakási múza umění, plátno přidržuje oblíbené putto, v pozadí je též spící žena a – vysmívající se opička a v lejtrech či kresbách se přehrabující havran.

Knihy má jednu velkou přednost, což by vlastně u takovýchto spisů mělo být samozřejmostí. Na rozdíl od knihy o Rentzovi, recenzované v loňském roce (KZ 4/2007, s. 118), má výborně provedené reprodukce, takže se můžeme obrázky plně potěšit.

Knihu s názvem uvedeným v záhlaví uspořádal Roman Prahel. Přispělo mu do ní dalších šest autorů a vydavatel Patrik Šimon. Knihy vyšla v roce 2007 ve spolupráci s P. Šimonem (nakladatelství Eminent) a Muzeem umění v Olomouci. Má 432 stran, 547 reprodukcí a stojí 800 Kč. Formát 29x21cm. Doprovázela i letošní výstavy uspořádané 24. 1. – 16. 3. 2008 v Chebu a 15. 5. - 24. 8. 2008 v Olomouci. Představené dílo bylo dlouho připraveno do tisku. Odkazuje na něj již *Posedlost kresbou!*

Podařilo se je však vydat až v loňském roce.

Josef Chalupský

ROZTRHANÉ PANENKY

Sborníkem *Roztrhané panenky* se poprvé přihlásila o slovo generace umělců narozených kolem roku 1920. Sborník vyšel ilegálně v roce 1942, v jednom z nejtemnějších roků v takzvaném Protektorátu Čechy a Morava. Kvůli cenzuře je však antidatován do roku 1937; náklad 45 výtisků. Pětice autorů (dva básníci, dva výtvarníci a jeden literát a výtvarník v jedné osobě) zřetelně ve svých básních a grafických listech vychází ze surrealismu, tj. ze směru nacistickými kulturtrégy zakázaného jakožto zvrhlé umění (entartete Kunst), a tvoří zárodek po válce oficiálně vystupující Skupiny RA, k níž patřili mimo jiné Bohdan Lacina, Václav Zykmond a Václav Tikal. Stojí za povšimnutí, že v témže roce se tajně ustavuje i Skupina 42, jejíž členové se rovněž netajili, že jejich východiskem je surrealismus, směr, bez něhož si moderní umění 20. století vůbec nelze představit.

Sborník Roztrhané panenky je jednou z nejvzácnějších publikací čtyřicátých let, v celistvosti nikdy podruhé nevyšel. „Legendární tiskovina“, jak se píše, je tedy prakticky neznámá. Tři její autoři už nežijí, zbyli Ludvík Kundera a Mirka Miškovská. Josef Istler patří ke klasikům české moderny, Zdeněk Lorenc proslul jako básník a překladatel, Otta Mizera je průkopnickou osobností této generace.

Vydání Roztrhaných panenek v grafické podobě totožné s originálem bude doprovázeno katalogem výstavy Kunde RA - Skupina RA, kde je kromě reprodukcí výtvarných děl také uvedena stručná historie této skupiny. Jde o ohlédnutí za surrealistickou skupinou očima Ludvíka Kundery.

Osud samotného sborníku je velmi zajímavý a je spjat s atelierem Josefa Istlera, kde velká část nákladu tohoto sborníku byla zničena při vybombardování Istlerova domu a atelieru. Celá rodina se jako zázrakem zachránila, protože dům v kritický den všichni opustili a odešli na návštěvu do jiného konce Prahy.

Antonín Krejčír

OTAKAR KUBÍN, FRANTIŠEK HALAS: MICHELANGELO BUONARROTI

Vydalo Muzeum Boskovicka a Pecten v roce 2005 v Boskovicích, 40 stran, 50 výtisků, celokožená vazba Jana Perůtky, cena 5 000 Kč.

Základem textové části je Michelangelova báseň v převodu Františka Halase. Jedná se o jeden z jeho prvních básnicko-překladatelských počinů. V novém vydání jsou otištěny všechny tři verze básně, která patří mezi první Halasovy práce tohoto druhu. Autorem výtvarné části je Otakar Kubín, kterého Halasova básnická transpozice zaujala krátce po jejím otištění v polovině 40. let. Inspirován verši Jsem stár vytvořil pět kreseb pro bibliofilské vydání, které však nebylo realizováno.

Padesát číslovaných výtisků je vytištěno na ručním papíru z Velkých Losin. V příloze jsou obtahy čtyř leptů Otakara Kubína vytištěných z původních desek a leptu - grafické kopie vytvořené Emanuelem Ranným. Obrazový formát leptů je cca 160x120 mm. Bibliofilie je vázána Jiřím Foglem a Janem Perůtkou.

Informace o možnosti objednání publikace je na webu www.bibliofil.cz.

Antonín Krejčír

Almanach 2007

Sborník Sdružení výtvarných umělců Moravsko-slovenského pomezí
Redigují: PaedDr. Oldřich Páleníček, Milan Bouda a František Slovák.

Počet výtisků 75 ks, 64 stran, 7 příloh, vyšel v dubnu 2008.

Almanach informuje o výstavách, zájezdech a kulturních akcích Sdružení a dalších výstavách v České republice.

Historická část je věnovaná Sdružení výtvarných umělců moravských, Václavu Hollarovi, Josefu Ladovi, Josefu Čapkovi a Janu Antonínu Pacákovi. Z jubilantů jsou připomenuti krátkými články: fotograf Miloslav Stibor, Karel Beneš, fotograf Jozef Poláček, Karel Demel, Ladislav Kuklík, Jiří Slíva, Jiří Brázda, keramička Hilda Lojdová a rytec Josef Herčík. V obrazové části jsou reprodukovány novoročenky a

exlibris Františka Slováka, Oldřicha Páleníčka, Viktora Chrenka, Milana Boudy a Pavla Hanáka.

Almanach oživují barevné reprodukce děl pěti autorů a originální linoryt Milana Boudy. V současné době má Sdružení osmnáct členů.

Lgh

ČASOPISY

SELC-EXPRESS, Nr. 71, březen 2008

Osudům knih je věnován článek Dominika Rimmelea. Velikonoční příležitostná grafika je popsána v článku Hainze-Jürgena Krauseho. Anna Stiefel referuje o exlibris C. Bower Ismaye, které přestálo potopení Titaniku v dubnu 1912.

Exlibriswereld č.1/2008, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek

Úvodní článek je věnován grafické tvorbě Olega Denisenka z Ukrajiny, který vytváří fantastické bytosti technikou leptu a dřevorytu. Heraldickému exlibris je věnován článek Daniela de Bruina. Článek Petera Manasse seznamuje s mědirytovými exlibris od Engeliën Reitsma-Valença. V souvislosti s XXXII. kongresem FISAE 2008 jsou představena čínská exlibris. Je připomenut grafik Ru van Rossem 1924-2007.

BOEKMERK tijdschrift voor exlibriskunst. Nummer 25/2008

Tímto číslem zahajuje belgický spolek Graphia VZW novou řadu svého časopisu v plně barevném tisku a ve formátu A4, 48 stran. Novým redaktorem je Karl Vissers místo předchozího dlouholetého redaktora Luca Van den Brieleho. Změna nastala v roce padesátiletého trvání spolku.

Úvodní článek k 50. výročí spolku napsal současný předseda Jack van Peer. V interview Jana Dockxe vzpomíná Luc Van den Briele na svůj sběratelský život a představuje pět nejoblíbenějších exlibris. Je představen Louis Titz (1859-1932) jako tvůrce exlibris v článku Aloyse Vertongena (reprodukováno 11 exlibris). Martin Baeyens, profesor Královské akademie v Gentu, představuje práce své kolegyně Christine Deboosereové, která pracuje technikou CGD. Antverpský výtvarník Chris Verheyen (1955) je představen čtyřmi reprodukcemi grafik a článkem Jana Dockxe. Významný belgický sběratel Lode Deurick je představen v článku Jana Dockxe (reprodukováno 6 exlibris). V posledním článku představuje Jack van Peer slovenského výtvarníka Roberta Jančoviče jr. (1981) a jsou reprodukována 4 exlibris.

Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č.1/2008

Různé typy sběratelů představuje Heiz Decker. Peter Labuhn připomíná 70. narozeniny grafika Karl-Georga Hirsche. Karl F. Stock shromáždil 40 000 údajů o exlibristické literatuře. Berlínští sběratelé exlibris se každoročně od roku 1989 na podzim scházejí ve Studiu Otto Nagel. V časopise jsou reprodukována exlibris od V. Suchánka, P. Melana, K. Beneše, G. Jilovského a P. Kocáka, včetně jeho novoročenky.

KISGRAFIKA, 2008/1

Mihály Csiby, maďarský grafik, oslavil 9. 4. 2008 osmdesáté šesté narozeniny. Dalším jubilanem je grafik János Kass, kterému byla uspořádána výstava k osmdesátému výročí narození v Szegedinu. István Lenkey popisuje své sběratelství

exlibris. Soutěž v tvorbě exlibris a výstava v Debrecenu. Mihály Zichy vytvářel v 19. století také exlibris.

NOLYX ANITNEGRA 60, 61, 62/2007

Jedná se o časopis společnosti Xylon Argentina, jehož ředitelem je Osvaldo Jalil. Kraluje zde černá barva linorytových exlibris a grafik. V časopisech jsou představeni výtvarníci: François Maréchal, Constante Constantini, Blas Castagna a další.

VÝSTAVY

Výstavní plán **Galerie HOLLAR** na II. pololetí 2008

Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

2. 7. – 27. 7. Současné evropské exlibris.

30. 7. – 24. 8. Odkaz Zdenky Braunerové pro českou bibliofilii.

27. 8. – 21. 9. Alena Laufrová – Cesty (grafika, kresby).

24. 9. – 19. 10. Adolf Born – Veselá cesta životem.

22. 10. – 23. 11. XIV. festival komorní grafiky.

26. 11. – 21. 12. Karel Beneš – Výběr z grafické, ilustrační a kresebné tvorby.

Vernisáž výstavy je vždy první den výstavy, tj. ve středu, v 17 hodin.

Židovské muzeum v Praze, Galerie Roberta Guttmanna, U Staré školy 3, Praha

29. 5. – 31. 8. Neznámý Michel Fingesten. Obrazy, grafika, exlibris.

Galerie pod radnicí, Ústí nad Orlicí

10. 10. – 29. 10. 2008 Miroslav Houra.

Chvalský zámek, Řešetovská 3, Horní Počernice

Od 2. 5. trvale. Z odkazu Ludmily Jiřincové Národnímu muzeu v Praze.

(rekonstrukce pražského ateliéru, obrazy, grafika a ilustrace).

Arcidiecézní muzeum, Václavské náměstí 3, Olomouc

15. 5. – 24. 8. Josef Bergler a grafika v Praze 1800-1830.

OZVĚNY Z MINULOSTI SSPE

Knižní značka, ročník VII, č. 5, 1. 11. 1947.

S. K. Neumann zemřel. Málo je asi známo, že S. K. Neumann byl jedním z prvních sběratelů exlibris. Když jsem se s ním seznámil asi v roce 1907, měl již slušnou sbírku knižních značek, mezi nimi také listy francouzské, německé a anglické. Byl také sběratelem grafiky vůbec a jeho zájem o krásnou knihu je patrný z knih, které vydával ještě v Bílovicích u Brna, které jsou typograficky a úpravou vůbec na tehdejší dobu vzorné. Také se pokusil o vydávání bibliofilského časopisu Philobiblon v roce 1912; vyšla jen dvě čísla. Jeho prostřednictvím



jsem se seznámil s bratry Čapky, Špálou a V. Hofmanem, kteří pro mne již tehdy vytvořili exlibris. Později celá Neumannova sbírka exlibris a také většinou i sbírka grafiky přešla do mého majetku. Neumann sám měl exlibris od J. Váchala, V. H. Brunnera a Bořivoje Hnátky, které bohužel nebylo reprodukováno a jehož originál vlepil do první knihy edice Června Charlesa Alberta Volná láska. Tento exemplář se mi dosud nepodařilo objevit. Francouzský umělec Thimen Raoul nakreslil tři návrhy na knižní značky, ale ty si také Neumann nedal reprodukovat, a tak jsem je zařadil do své sbírky návrhů na exlibris. Ty vzpomínky na naše sběratelské počátky náležejí k mým nejkrásnějším. V jednom feuilletonu v Lidových novinách z roku 1909 píše Neumann pod titulem Sběratelé mimo jiné: *Když navštívím svého přítele magistra a naleznu jej, kterak v odborné zástěře nalepuje své obrázky, čísluje je, skládá uprostřed rozevřených map a různých lahviček, jest mi, jako bych vkročil do vonného lesního zátiší, kde vládne ticho, mír a něžná láska. Stále máme nač se dívat, co povídat o věcech krásných a pokojných. Takový mírný jas vychází z jeho obličeje, z ráje srdce vycházejí jeho slova, takže si často přejí, abych sám byl také jen sběratel, ze zásady stranící se všech jiných výbojů.* Okupace nás oddělila, a tak jsme se již nesešli, a teď mi odešel přítel nejušlechtilejší.

Mojmír Helcelet

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 2/2008

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 19, 312 00 Plzeň 12, langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční rada: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Mgr. Martin Manojlín. Jazyková korektura: René Keller.

Administrace: Karel Urban, Na Vyhlídce 291, 252 05 Měchenice.

Název časopisu: akademický malíř Miroslav Houra.

Kresba na poslední straně: Vlastimil Sobota.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645,
111 21 Praha 1, číslo účtu: 87951/0300.

SWIFT (BIC): CEKOCZPP. IBAN: CZ28 0300 0000 0000 0008 7951.

ISSN 1211- 3840. Číslo registrace MK ČR E 11475.

Počítačová sazba, grafická úprava a zlom: Ing. Jiří Langhammer.

Tisk: Miroslav Kratochvíl, Radnice č. p. 398. Náklad 550 výtisků.

Rozesílá Postservis Praha.

Webové stránky: www.natur.cuni.cz/el a www.exlibrisweb.cz/casopis.htm.

Toto číslo vyšlo 30. 6. 2008. Redakční uzávěrka příštího vydání je 30. 8. 2008.